

Klager

Psykolog

NORSK
PSYKOLOG
FORENING

Oslo, 28.09.2021

FER-sak:09/21K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 08.04.21 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 27.09.21. Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med *Etiske prinsipper for nordiske psykologer, EPNP*. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

VEDTAK:

5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort.

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Klager mente at psykologen hadde brutt EPNP i forbindelse med at hun som privatperson/familiemedlem hadde sendt bekymringsmelding til barnevernstjenesten. Klager mente at psykologen i bekymringsmeldingen hadde tatt på seg rollen som sakkyndig og dermed brutt EPNP.

De sentrale klagepunktene, slik FER oppsummerte dem, var:

1. Ifølge klager hadde psykologen skrevet en bekymringsmelding basert på opplysninger fra far i saken som hun hadde en familierelasjon til. Klager mente psykologen gikk ut over grensen for bruk av sin faglige autoritet som hun som fagperson må opprettholde for å ikke misbruke den tillit hun er gitt i kraft av sin rolle.
2. Klager opplevde at psykologen hadde kommet med faglige vurderinger og "fjerndiagnostisert" mor basert på opplysninger fra far.

FER besluttet å åpne saken for behandling, og ba om psykologens fagetiske refleksjon med henvisning til EPNP punkt II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet, underpunkt

Respekt, punkt II.3 Ansvar, underpunkt Ansvar og punkt II.4 Integritet, underpunkt Redelighet og tydelighet og Rollekonflikter og utnytting.

FERs OPPSUMMERING OG VURDERING:

Med utgangspunkt i klagepunktene som ble åpnet for behandling, har FER gjort følgende oppsummering og vurdering:

i) Klagepunkt 1

a. Psykologens redegjørelse:

I sin redegjørelse beskriver psykologen at hun vurderte at sakens grunnlag utfordret grenseoppgangen mellom hennes roller som privat- og fagperson. Ifølge psykologen ble hun i den aktuelle saken først kontaktet som privatperson, og som perifer slektning av det berørte barnet, med ønske om psykologfaglige råd og veiledning. Rådgivningen skal i første omgang ha vært en vurdering av barnets psykiske helse og fungering basert på hvordan denne ble beskrevet. Psykologen formidler at hun vurderte at det var riktig, viktig og nødvendig å bistå med vurderinger av opplysningenes alvorlighetsgrad, samt at hun med sin fagkompetanse kunne og burde bistå med grunnleggende vurderinger av barnets tilstand og fungering, basert på mottatt informasjon. Psykologen viser til at geografisk avstand begrenset hennes mulighet til å bistå utover rådgivning og ikke gjorde det mulig å vurdere barnet direkte. Hun skriver at dersom omstendighetene var annerledes, ville hun som fagperson vurdert det som påkrevd at hun kom i posisjon til å vurdere jentas psykiske helse og behov for intervensjon direkte. Videre, at dette ville ha endret rollen overfor barnet, og med dette rammene knyttet til II.4 underpunkt; redelighet og tydelighet.

Psykologen opplyser om at hun deretter ble kontaktet for råd om hvordan barnet kunne komme i posisjon til å bli hørt og vurdert av rette instanser. Psykologen skriver at det var hennes kompetanse og erfaring som barnefaglig sakkyndig som var aktualisert for veiledning. Hun formidler at hun ikke vurderte det som kompromitterende med tanke på rollekonflikt å gi råd og veiledning på det aktuelle området, heller ikke at dette medførte vansker i forhold til partiskhet. Hun viser til at det handlet om å bistå til at et barn ble hørt.

Psykologen redegjør for kontakten med barneverntjenesten for å få avklart hvilket kontor barnet skulle oppsøke. Psykologen tok også kontakt med det aktuelle kontoret for rådgivning i forhold til hvordan et møte kunne avtales. Hun skriver at hun i den aktuelle kontakten avklarte sin rolle i saken og at det var som privatperson. Praktiske sider ved forstående møte skal blitt drøftet. Møte for kontakt skal ha blitt avklart til videreformidling.

Psykologen skriver at hun ikke opplevde at hennes opptreden var i strid med EPNP punkt II.3 og II.4. Hun viser til at hennes rolle på dette stadiet skjedde som privatperson, men at handlingene ikke var avgrenset fra fagkompetent kunnskap om hva som var hensiktsmessige prosedyrer for å hjelpe barnet. Ifølge psykologen var det hennes fagkompetanse som ga henne grunnlaget for alvorlig bekymring for liv og helse, som ikke kunne oversees.

Psykologen skriver at hun formidlet opplevelsen av eget grunnlag for bekymring, og at hun ble oppfordret til å sende en egen bekymringsmelding. Ifølge psykologen valgte hun å redegjøre for sin psykologfaglige bakgrunn og at hun ønsket å gjøre dette på en etterrettelig måte, som ikke var kompromitterende med tanke på rollekonflikt og integritet. Hun viser til at hun redegjorde for sine informasjonskilder, inkludert opplysninger som kunne vurderes som førstehåndsinformasjon, men at rammene

forhindret henne i å komme i direkte posisjon til jenta før hun meldte bekymring. Kontakt med klager var ifølge psykologen uaktuelt, grunnet sakens natur og barnets frykt.

Psykologen skriver at en bekymringsmelding som fagperson ville ha blitt aktualisert dersom hun hadde kommet i posisjon til å gjøre direkte psykologfaglig vurdering av barnet, og kontakt med relevante instanser som kunne ha skjermet henne, kunne eventuelt ha blitt effektivt. Hun viser til at omstendighetene ikke lå til rette for dette. Ifølge psykologen er det hennes forståelse, at hun, med sitt informasjonsgrunnlag og slektskap til barnet, ikke var berettiget noen fagkyndig rolle som varsler til barneverntjenesten. Hun viser til at hun fikk bekreftelse fra barneverntjenesten på at en privat bekymringsmelding var rett fremgangsmåte.

Psykologen skriver at bekymringsmeldingen ble forfattet som privatperson, og ble skrevet og sendt digitalt til barnevernet, i barnevernets meldingsmal, uten psykologens firmanavn/logo og tittel. Imidlertid ble det i etterkant sendt kopi av bekymringsmeldingen per post til barneverntjenesten fra psykologens kontor. Ifølge psykologen tar hun uforbeholden kritikk på at papirversjonen ble sendt som firmabrev med full tittel. Hun viser til at avsender i en privat bekymringsmelding ikke skal tituleres som fagperson. Ifølge psykologen var dette en uintendert kontorteknisk svikt. Hun skriver at dette var svært uheldig, og hun beklager dette uforbeholdent.

Klager skriver at hennes psykologfaglige kompetanse ga henne overblikket til å vurdere og forstå alvorlighetsgraden i beskrivelsene av barnet, hennes fungering, historikk og daværende omsorgssituasjon, og aktuelle hastegrad. Ifølge psykologen er det vanskelig å formidle observasjoner som ansees som varsel om alvor som privatperson, uten at fagkompetansen blir aktualisert på en måte som balanserer nødvendige hensyn. Hun mener at hun er bevisst den tyngden uttalelser gjort av fagpersoner tillegges hvis faglige vurderinger ligger til grunn for dem, og at man skal formulere seg bevisst for å unngå dette, når man opptrer som privatperson. Ifølge psykologen er hun klar over at hun beveget seg innenfor kompliserte grenseoppganger når hun skulle formulere en privat bekymringsmelding på bakgrunn av fagkompetent perspektiv som er integrert i hennes forståelse. Hun skriver at hun ønsket å gjøre dette på en etterrettelig måte. Ifølge psykologen bestrebet hun seg på å balansere form og formulering av innhold på en måte som ikke var utilbørlig kompromitterende med tanke på en iboende rollekonflikt. Hun skriver at det også ble gjort kompenserende forsøk på å redegjøre for bevissthet omkring dette i bekymringsmelding, gjennom å understreke avgrensningen av hennes egen posisjon i saken. Hun viser til at hun påpeker et av disse selv underveis, der hvor hun mener selv at hun beveger seg fra beskrivelser til vurderinger. Hun skriver at dette er helt klart et punkt hvor grenseoppgangene utfordres, og at en understrekning av egen bevissthet om det, kanskje ikke kompenserer tilfredsstillende, selv om det var hennes intensjon. Hun erkjenner at vurderingene som hun presenterer, begrunnet med faglig ervervet forståelse, kan tillegges en tyngde som kompromitterer grenseoppgangen her.

Ifølge psykologen mottok hun stadig oppdaterte opplysninger, førstehåndsinformasjon om barnets reaksjoner og tilstand, og bekymringen for hennes tilstand eskalerte. Hun skriver at hun opplevde det som påkrevd å bistå med formidling av informasjon som understreket alvorlighetsgraden i situasjonen i forkant av forestående møte med barnet, for å sikre hennes rammer, og skjerming i etterkant. Hun hevder at dette var helt nødvendig for å barnet skulle kunne være trygg til å fortelle sin historie da hun var redd for å ikke bli trodd. Hun formidler at hun selv var alvorlig bekymret for at barnets troverdighet skulle undergraves når hun formidlet sin historie, slik at bekymringen ikke utløste umiddelbar

skjerming av barnet. Ifølge psykologen påvirket hennes vurdering av alvorlighetsgraden hennes informasjonsformidling.

b. Klagers kommentarer på psykologens redegjørelse

Klager skriver at psykologen bekrefter at hun har uttalt seg som psykolog, i partsinnlegg i form av støtteskriv til fars meldinger til barnevernet, uten å ha snakket med verken mor eller enda viktigere, datteren. Ifølge klager komme dette kun unntaksvis og uklart frem av uttalelsene.

Klager viser til at psykologen bekrefter å, angivelig uforvarende og beklageligvis, ha sendt uttalelsen på brevark med logo til barneverntjenesten. Klager påpeker at psykologen gjennom sin rolle som barnefaglig sakkyndig regelmessige har oppdrag hvor barnevernet er oppdragsgiver og/eller part og at hennes navn må antas kjent i etaten. Klager hevder at psykologen klart benytter seg av sin faglige tyngde og sitt navn for å underbygge meldingen.

c. Psykologens sluttkommentar

FER har ikke mottatt sluttkommentar fra psykologen.

FERs vurdering:

Hvis man er bekymret for omsorgen til et barn, bør man melde dette til den kommunale barneverntjenesten av eget tiltak. Psykologen har således mulighet til å melde fra dersom hun er bekymret selv om klager mener at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å være bekymret. FER kan heller ikke overprøve andres bekymring. Når en bekymringsmelding er sendt, er det barnevernstjenesten sitt ansvar å vurdere hvordan meldingen skal følges opp.

Klager påpeker at psykologen gjennom sin rolle som barnefaglig sakkyndig regelmessig har oppdrag hvor barnevernet er oppdragsgiver og/eller part og at hennes navn må antas kjent i etaten. FER vurderer at psykologen ikke kan unnlate å melde bare fordi hennes navn må antas kjent, men at det stiller krav til avklaring av egen rolle og utforming av bekymringsmeldingen. Psykologen redegjør for at hun i sin kontakt med barneverntjenesten har informert om at hun har sendt bekymringsmeldingen som privatperson, ikke som sakkyndig, i den aktuelle saken, noe som fremstår som ryddig. FER anser det imidlertid som uheldig at papirversjonen av bekymringsmeldingen ble sendt på firmabrev med full tittel. Slik FER leser bekymringsmeldingen kommer psykologen også med faglige vurderinger når det gjelder egnede tiltak i den aktuelle saken. Psykologen skriver selv i bekymringsmeldingen at hun er klar over at hun beveger seg fra informasjonsdeling til faglige vurderinger med sine innspill. FER vurderer at hun da går utover sin rolle i den aktuelle saken. FER anser således at psykologen her har handlet i strid med EPNP, hovedpunkt II.4 Integritet.

ii) Klagepunkt 2

a. Psykologens redegjørelse:

Psykologen bemerker at hennes beskrivelse av mors fungering, ikke alene er basert på beskrivelser fra far. Hun gir uttrykk for forståelse for at anklager om omsorgssvikt oppleves som vanskelig og krenkende. Hun skriver at hun imidlertid er bevisst å ikke gjøre skade i sin profesjonsutøvelse. Selv om dette premisset kan blir utfordret når det sendes bekymringsmelding, ifølge psykologen, så begrunnes dette med at det er skade man vil forsøke å forhindre. Hun viser til at når psykologer som fagpersoner er pålagt å

sette opplysningsplikten foran taushetsplikten i en del tilfeller, gjøres det på bakgrunn av et bevisst valg ut ifra hvor faren for skade er størst. Videre, at vi i særdeleshet er forpliktet til å se barn som står sårbare i bakgrunnen uten røst til å bli hørt. Ifølge psykologen hadde barnet selv målbåret sitt grunnlag for bekymringsmeldingen, informasjonen var utvetydig, alvorlig, og påberopte handling, men ansvarlige voksne som kunne hjelpe henne var ikke i posisjon. Hun skriver at hennes ærend da bekymringsmeldingen ble sendt, var å sikre at barnet fikk målbære sin sårbarhet til ansvarlige voksne i posisjon til å hjelpe henne.

Psykologen bekrefter at hun har fått informasjon, ikke gjennom barnet, men på andre måter, også i form av førstehånds informasjon, samt fra barnets far. Hun viser til at det ofte er tilfellet at bekymringsgrunnlaget formidles av en part som ikke er en uhildet part, og krever derfor verifisering gjennom objektive vurderinger. Videre, at når informasjon av denne formen mottas som fagperson innen klinisk virksomhet, utløser dette en meldeplikt. Hun understreker at man har en særskilt forpliktelse til å ta informasjon om en sårbar part, et barn, på alvor, og handle på den. Ifølge psykologen har man ikke alltid et grunnlag for å foreta objektive vurderinger av bekymringsgrunnlaget, men man er forpliktet til å viderebringe den dit det kan skje.

Psykologen skriver at hun i dette tilfellet vurderte at bekymringsgrunnlaget utløste hennes ansvar for å melde bekymring som privatperson, men at det også tangerte hennes plikt til å melde som fagperson. Ifølge psykologen er det hennes forståelse at man som privatperson ikke kan se bort fra sin profesjonsmessige plikt til å handle i situasjoner der det er fare for liv og helse. Videre, at hun vurderer at denne forpliktelsen står i samsvar med overordnede prinsipper i fagetiske retningslinjer.

Psykologen stiller spørsmål ved om bekymringsmeldingen kunne ha vært formulert uten å formidle den informasjonen som legges til grunn for klagepunkt 2 og om bekymringen for mors omsorgsutøvelse kunne ha blitt meldt uten beskrivelsene som klager vurderer som krenkende karakteristikk av henne. Psykologen viser her til vurderingen av fare for liv og helse, og at denne var direkte knyttet til barnets nærhet til mor, med bekymring for at den ville eskalere når mor fikk kjennskap til barnets ærend, og barnets betingende frykt for å bli sendt til mor i etterkant. Hun skriver at det ble vurdert som nødvendig å understreke aktuell alvorlighetsgrad for å sikre at barnet umiddelbart ble tatt på alvor, og skjermet. Psykologen formidler at det er vanskelig for henne å se hvordan hun skulle melde bekymring for den emosjonelle omsorgen klager utøvde, uten å beskrive omsorgen. Hun erkjenner at informasjonen kan bli tillagt større tyngde når den formidles av en fagperson, selv om det skjer i rollen som privatperson, og til tross for eksplisitt bevissthet omkring dette, og ser at det ligger i et vanskelig grenseland i forhold til fagetiske prinsipper. Ifølge psykologen var intensjonen å gjengi skildringer som underbygger alvorlighetsgraden, slik at jenta ble sikret og skjermet, og at hun anså det som nødvendig.

Psykologen viser til at det blir henvisning til at bekymringsmeldingen rommer både beskrivelser og vurderinger av klager. Hun skriver at hun ikke kjenner seg igjen i dette. Hun avviser at hun har formulert psykologfaglige vurderinger av mor. Ifølge psykologen har hun derimot fremmet sin vurdering av omsorgssituasjonene til barnet, basert på de samlede opplysningene til grunn, inkludert tilstanden til det berørte barnet. Psykologen erkjenner "dette punktet som mest kompromitterende ... da vurderingene kan bli tillagt større tyngde når den formidles av en fagperson, selv om det skjer i rollen som privatperson". Psykologen skriver at hun ser at dette, til tross for eksplisitt uttrykt bevissthet og rolleavgrensning, klart ligger i et grenseland i forhold til fagetiske prinsipper.

Psykologen beklager at klager opplever seg krenket. Hun skriver at intensjonen ikke var på skade henne, men å bidra til forhindring av skade som ble utøvet.

Avslutningsvis skriver psykologen at hun ikke kan konkludere med at burde ha handlet annerledes, men at hun kunne ha gjort justeringer og tilpasninger som i mindre grad utfordret aktuelle punkter i EPNP. Ifølge psykologen står hennes overordnede vurderinger seg både i henhold til sakens alvorlighetsgrad og konsekvensene prosessene har medført.

b. Klagers kommentarer på psykologens redegjørelse

Klager påpeker at psykologen har uttalt seg om og analysert mor og datters handlinger, følelser og reaksjonsmønstre utelukkende basert på farens feilaktige og bestridte påstander. Vedrørende psykologens påstand om at det forelå alvorlig fare for liv og helse for datteren, viser klager til at psykologen ikke hadde andre holdepunkt for dette utover fars egne spekulasjoner.

c. Psykologens sluttkommentar

FER har ikke mottatt sluttkommentar fra psykologen.

FERs vurdering:

FER har forståelse for at det er vanskelig for klager at det blir sendt bekymringsmelding om hennes omsorgsevne, men støtter på samme tid psykologen i at det kan være nødvendig å gjengi beskrivelser av reaksjons- og handlingsmønstre som ligger til grunn for bekymringsmeldingen. I bekymringsmeldingen mener imidlertid FER at psykologen ikke bare gjengir beskrivelser, men også gjør vurderinger av mor basert på grunnlaget av beskrivelsene. Psykologen velger å bruke et psykologfaglig språk i sin omtale av klager, noe FER har forståelse for kan oppleves krenkende for klager. FER anser dette som brudd på hovedpunkt Respekt; underpunkt Respekt.

FERs KONKLUSJON:

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner FER at:

Vedtak: 5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort.

Dette brevet er å regne som kollegial veiledning.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Maria Løvvik Norheim, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER
Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Håkon Kongsrud Skard